

Будні ПТА

Калі імкненні апраўданы

Развіццё прафесійнай школы на працягу апошніх гадоў, як і агульнаадукацыйнай, ажыццяўляецца праз асаблівасці новага ўзросту. Інавацыйны пошук быў выкліканым пэўнай неадпаведнасцю паміж патрэбамі і каштоўнасцямі сучаснай сістэмы адукацыі, з'яўляючыся і ідэяй самавызначэння і самарэалізацыі асобы, і недастатковай умовай для іх рэалізацыі ў вучэбна-выхавальным працэсе. У асяродку імаклівага развіцця сацыяльна чалавек павінен валодаць індывідуальнымі вольнасцямі і "асобным стрэсам", усёадпаведна свабодна асобу, якая мае магчымасць самавызначэння.

Перапрафіліраванне, уяўленне новых прафесій і спецыяльнасцей, пераход на шматпрофільную і шматузроўневую падрыхтоўку спецыялістаў, актыўная прафесіяналізацыя, работа дазваляюць павялічыць якасць да ўстаноў пачатковай прафесійнай адукацыі з боку моладзі з больш высокім узроўнем агульнаадукацыйнай падрыхтоўкі і ўстойлівым інтарэсам да абранай сферы дзейнасці.

Натуральна, працэсы стаўлення і развіцця прафесійнай адукацыйнай устаноў праходзяць па-рознаму і з рознай ступенню выніковасці. Прыкметна павялічыўся аўтарытэт прафесійных ліцэяў са шматузроўнявай і шматпрофільнай арганізацыяй навучання. Хто-ніхто лічыць, што змяненне статусу ПТВ на ліцэй з'яўляецца толькі заменай шыльды для прыцягнення ўвагі абітурыентаў. Але гэта не так.

Статус прафесійнага ліцэя сапраўды дапаможа зацікавіць больш падрыхтаваную моладзь, але самае галоўнае — прымусяць выкладчыкаў шмат у чым перагледзець свае задачы і судзілішчы з імі педагогічнай дзейнасці. Такім чынам, прафесійная адукацыя зрабіла дастаткова мгутны рышок у сваім развіцці.

Аднак гэты рышок — толькі рэалізацыя аднаго з этапаў, які характарызуе ўзровень структурных зменаў агульнаадукацыйнай адукацыі. Этап — адчувальны і прыкметны, але поспехі яго могуць стаць кароткачасовымі, калі змяненне статусу і ўстаў адукацыйнага працэсу ўнутры навучальнай устаноў не накіравана на дасягненне галоўнай мэты, адказнай патрабаванням часу.

У наш час грамадства развіваецца вельмі дынамічна: змяняюцца сацыяльна-эканамічныя адносіны, хуткімі тэмпамі ўводзяцца новыя тэхналогіі ва ўсіх сферах вытворчасці і чалавечай дзейнасці. Прафесійная падрыхтоўка будучы моладзь з боку інтэлектуальнай працы, што запатрабуе ад будучага спецыяліста прыкладна адпаведнага ўзроўню і прафесійнай падрыхтоўкі, і адукацыйнасці, і агульнай культуры. Дадзенны міжнародна адукацыйны сістэм навучання сведчаць, што да канца 2001 года

— Георгій Сцяпанавіч, што для Вас школа?

— Школа — гэта месца, дзе кожны вучань адчувае сапраўды і дабра, і зло. Успрымаючы як асобу з пэўнай асабістай інтэрэсамі, магчымасцямі і запатрабаваннямі.

Што б ні адбывалася ў жыцці, школа застаецца асноўнай выхавальна-адукацыйнай устаноў. І не проста ўстаноў, а сістэмай. Сістэмай, якая ўключае ў сябе і ўласна школу ў класічным разуменні, дзе ўстаноўлены час, у пэўнай паслядоўнасці, па спецыяльным праграмах дзеці набываюць канкрэтную суму ведаў і навыкаў, і шматлікія гурткі, секцыі, клубы, якія і прыносяць задавальненне, і развіццё індывідуальных інтарэсаў, духоўных запатрабаванняў дзіцяці.

Такія словы выбраны невялікадова, бо асноўная ўвага ў нашай школе ўдзяляецца выхаванню здольнасцей, выхаванню асобы. Наша школа — школа для вучня. А школа — гэта гэта настаўнік і "Разбудзі ў сабе творца, беражліва яго вырошчвай, вучы і выховай дзіцяці, абавіраючыся на іх залаткі і здольнасці".

Тэма словы выбраны невялікадова, бо асноўная ўвага ў нашай школе ўдзяляецца выхаванню здольнасцей, выхаванню асобы. Наша школа — школа для вучня. А школа — гэта гэта настаўнік і "Разбудзі ў сабе творца, беражліва яго вырошчвай, вучы і выховай дзіцяці, абавіраючыся на іх залаткі і здольнасці".

Распрацоўваючы праграмы правядзення прадметных тэмаў, выкладчыкі прадумваюць кожнае мерапрыемства, запрашаюць работнікаў праваахоўных органаў, пісьменнікаў і паэтаў Магілёўшчыны, вестраў вайны і працы, былых выпускнікоў вучылішча. Гэтыя сустрэчы выхоўваюць у падлеткаў павагу да старэйшых, гонар за свой край, пачуццё абавязку, адказнасці за даручаную справу і, безумоўна, дысцыпліную іх, выклікаюць жаданне лепш вучыцца і дасканала авалодаць сваёй прафесіяй. У праграме развіцця нашай устаноў адлюстраваны тры праблемы, над якімі будуць працаваць інжынерна-педагагічныя работнікі. Выкладчыкі гісторыі Л. Панамарова засяродзілі на апрабаванні ўкараненні метадаў інтэрактыўнага навучання: гэта — праблемны лекцыі, калектыўна-групавая работа, работа ў малых групах, метады кантрольных пытанняў. Над выкарыстаннем гульнявых тэхналогій працягвае працаваць выкладчык хіміі Л. Кунышчы. Тэхналогія пазнапалнага фарміравання разумення дзіцяці выкладчыца выкладчыца матэматыкі А. Чумакова. Над тэхналогіяй прывічання базісных ведаў без адстаючых працэс выкладчыца беларускай мовы і літаратуры В. Барысюк.

Школа працуе ў рэжыме стаўлення, які інтэнсіўна пераходзіць у рэжым цэласнага развіцця. Гэтым спрыяюць праграма-на-мэтавае планаванне дзейнасці і якасныя змяненні, якія адбываюцца ў змесце адукацыі, у арганізацыі вучэбна-выхавальнага

працэсу, ва ўкараненні ў практыку новых, перадавых тэхналогій, у гатунасці большасці настаўнікаў да інавацыйнай дзейнасці ў сістэме выхавання, у арганізацыі дадатковай адукацыі і ў кіраванні развіццём школы.

клас), нямецкай мовы (37 класа), адкрыты падрыхтоўчы клас з мастацкім ухілам, арганізаваны 9 факультатываў і 15 курсаў па выбары:

а) узаўважэнне новых курсаў і прадметаў: з 1992 года — рытмі-

дзейнасць настаўнікаў-прадметнікаў, выхавальнікаў і класных кіраўнікоў. У нашай Вясейскай сярэдняй школе працуюць 39 педагогічных работнікаў, з іх 17 — выпускнікі школы, 2 — з вышэйшай катэгорыяй, 26 — з першай.

Удзел вучняў у грамадскіх арганізацыях і аб'яднаннях сярэдняй школы выхаванню пэўных маральных якасцей, пачуцця адказнасці за даручаную справу, магчымасць самім вырашаць свае і чужыя праблемы.

— Якія бліжэйшыя перспектывы развіцця Вашай устаноў?

— Сістэма дыферэнцыяванага навучання, якая склалася ў школе, поўнаасобна сабе апраўдае. Аднак гэта не азначае, што няма патрэбы ў далейшым яе ўдасканаленні. Таму бліжэйшыя перспектывы такія: удасканаленне дыферэнцыяванага навучання і выхавання праз шырокае выкарыстанне і ўкараненне ў практыку работы педагогічных тэхналогій, пошук новых шляхоў павышэння эфектыўнасці і якасці навучання і выхавання на аснове даследчай працы кожнага настаўніка.

— Георгій Сцяпанавіч, хацелася б, каб Вы некалькі слоў сказалі пра работу з педагогічнымі кадрамі.

— У гэтай рабоце вялікае ўвага надаецца ўдасканаленню педагогічнага майстэрства кожнага настаўніка. Адна з эфектыўных форм павышэння прафесійнага майстэрства з'яўляецца педсавет. Ён адгледжвае вырашальную ролю ў стварэнні творчай атмасферы ў працы па практычнай рэалізацыі ідэй школы. Найбольш эфектыўныя формы правядзення педагогічных саветаў: творчыя справадачы, дэбаты, гурткі, вусныя часопісы, канферэнцыі, метадычныя фестывалі. Адміністрацыя школы сумесна з метадычным саветам пры падрыхтоўцы да педсавета праводзіць шэраг мерапрыемстваў, якія больш поўна раскрываюць праблему: тэарэтычныя семінары, прадметныя тэматычныя, метадычныя дні, "круглыя сталы", псіхалагічна-педагогічныя семінары. У школе дзейнічаюць метадычны аб'яднанні, дзе настаўнікі павышаюць свой метадычны ўзровень. Праблемны семінар "Твары і даследуй, вынаходзь і эксперыментуй" дапамагае праводзіць і аналізаваць даследчую дзейнасць у працэсе выкладання свайго прадмета, бачыць перспектывы развіцця вучня, улічваючы яго магчымасці і здольнасці, інтэлектуальныя патэнцыялы.

Вельмі хочацца бачыць у будучым Вясейскай сярэдняй школе школай-гімназіяй, калектывам, які даць інтэлектуальнае, сімвалічнае, поўнае развіццё вучню і настаўніку. Яно ажыццяўляецца ў працэсе свабоднай творчай працы, а значыць, менавіта гімназія даць максімум спрыяльных умоў для правядзення індывідуальнасці і вучня, і настаўніка, бо, паводле слоў П.П.Блонска, "...толькі ў творчасці спецыялізацыя і развіццё".

Мікола ГРУДЗІНСКІ, Тамара КУРАТНІК, супрацоўнікі Мінскага абласнога ЦПК.

На шляхах рэформы

"Я мару пра сельскую гімназію..."

Георгій Сцяпанавіч Раманюк — адзін з лепшых кіраўнікоў устаноў адукацыі са Слуцкага раёна. Інтэлектуал, аналітык, вопытны кіраўнік сельскай школы, Георгій Сцяпанавіч узнімае раённую школу рэзерву кіруючых кадраў. "Наш каля, вопытнейшы метадыст, абавіраючы чалавек", — так характарызуе Раманюка Зінаіда Мікалаеўна Міроненка — намеснік загадчыка Слуцкага раённага аддзела адукацыі.

Сёння Г.С.Раманюк — гошч "Настаўніцкай газеты".

ка і танец — у пачатковай школе, з 5 класа — сусветная культура, ва ўсіх класах уведзены курсы "Здаровы лад жыцця".

г) стварэнне адпаведнай мадэлі навучання і навукова-метадычнага яго забеспячэння: у школе распаўсюджаны: Праграма "Адукацыя дзіцяці", Праграма развіцця школы да 2005 года, у якой закладзена аснова для стварэння на базе школы сельскай гімназіі. Менавіта адсюль — мэты і задачы: "Развіццё здольнасцей і схільнасцей асобы вучня з выкарыстаннем інавацый і асобна арыентаваных тэхналогій навучання". Наша сельская школа ўдзяляе ўвагу ўспрымаючы, які праводзіць Нацыянальны інстытут адукацыі па тэмах: "Адаптацыя школы" і "Дзесяцілітняя сістэма адзінкі ведаў, уманняў і навыкаў".

На працягу навучнага года ў школе праводзіцца псіхалагічна-педагагічная дыягностыка па развіцці залаткаў у дзіцяці, аналіз якасці ведаў на пачатак сярэдняй і канца года. На аснове атрыманых даных складаецца комплексна-мэтавае праграма па дыферэнцыяваным навучанні і ўключэння ў галавы план работы. Складаюцца таксама аўтарскія праграмы, якія аналізуюць творчыя групы і метадычны аб'яднанні раённага навукова-метадычнага цэнтру (праграмы па біялогіі, замежнай мове, хіміі, матэматыцы, беларускай мове і літаратуры).

— Георгій Сцяпанавіч, а што Вы можаеце сказаць пра свайго педагогічнага калектыву?

— У аснове сістэмы работы падрыхтоўчы школы — глыбокае вучэнне асобы вучня. Гэта дае магчымасць класіфікацыю кожнага школьніка псіхалагічна-педагагічнай характарыстыкай (на кожнага завялена псіхалагічна-педагагічнай карткай), і план яго развіцця і самарэалізацыі. На рэалізацыю апошняга і накіравана

Настаўнікі-прадметнікі стараюцца арганізаваць вучэбны працэс так, каб вучням было цікава, каб яны (вучні) атрымлівалі глыбокія і трывалыя веды, умання і адначасова авалодалі навыкамі самаадукацыйнай работы. Урокі настаўнікаў, якія працуюць непасрэдна ў профільных класах — гэта ўрок пастаяннага развіцця разумення і здольнасцей дзіцяці, ўрок фарміравання светапогляду, свядомасці, высокіх маральных якасцей, ўрок інтэнсіўнай работы вучня.

Спаўняюцца традыцыйныя формы з нетрадыцыйнымі, ўкараненне ў практыку работы новых педагогічных тэхналогій сярэдняй адукацыі актывізацыі пазнавальнай дзейнасці школьнікаў.

Адметнай асаблівасцю профільных праграм з'яўляецца іх накіраванасць на такую падрыхтоўку вучня, якая забяспечвала б ім магчымасць паступлення ў вышэйшыя навучальныя ўстановы і далейшае паспяховае заснаванне профільных прадметаў.

318 вучняў профільнага (фізіка-матэматычнага) класа паступілі ў 2001 годзе ў ВУНУ 18, які будзе непасрэдна ў далейшым вучаць матэматыку і інфарматыку.

— Раскажыце, калі ласка, пра гуртковую работу вучняў, пра дзіцячы аб'яднанні.

— Інтэлектуальнае, маральнае, эстэтычнае, музычнае, фізічнае развіццё нашых вучняў ажыццяўляецца праз іх удзел у 11 гуртках, у занятках клубаў "Эрудыт", у спартыўных секцыях ды гуртках; ёсць 2 турсырныя гурткі. У школе створаны і дзейнічаюць ліцэі грамадскія арганізацыі, напрыклад, аб'яднанне малодшых школьнікаў "Нашчадкі" (дзіцячае аб'яднанне "Вераасці", створанае ў 1992 годзе, пераўтварана ў "Нашчадкі" ў 1999 годзе). Піанерскае дружына "Вясёлка" налічвае 95 чалавек, а яе кіраўніком арганізацыя БПСМ — 30 чалавек.

У дапамогу вучню

Як спланаваць школьны расклад

пэўных класах, для правядзення заняткаў падрыхтоўка адпаведна аўдыторыі), то ўскосна.

Плыванне раскладу ўскладняецца надзяччай вялікай колькасцю умоў, якія даводзіцца строга выконваць. Калі гаварыць вобравна, кожны добрасуладзены расклад уключае ў расклад душу і сэрца.

Сёння расійскія вытворцы (на жаль, і гэтага не могуць сказаць пра беларускіх) прапаноўваюць школам вялікі выбар камп'ютэрных праграм для складання раскладу з шырокім дыяпазонам цэн ад 50 да 250 у.а. і больш. Трэба сказаць, што гэтыя праграмы маюць дастаткова вялікія магчымасці вырашаць уласныя "але" і многія нуюансы ў гэтай працы.

На жаль, сённяшнія ўяўленні адносна ад выкарыстання старых праграм накіталі "Пенала", калі пачаў аўтаматычна расставоўка ўрокаў даводзілася жыць дні тры гэты расклад карэкацыя, прымушаючы з вялікай асцярожнасцю вырашаць пытанні набывання новых праграм.

Каб развязаць падобныя сумненні, хачу далей прывесці кароткія характарыстыкі некалькіх праграм.

Праграма планавання раскладу "Рэктар". Аўтар — Павел Смыкалаў (Санкт-Пецярбург), дома-версія знаходзіцца па адрасе: <http://www.chat.ru/mkls/rectors.exe>.

Праграма прызначана для планавання раскладу ўрокаў у звычайных школах і школах з паглыбленым вучэннем замежных моў. Прадугледжаны ўлік пажаданняў настаўнікаў, планаванне працы ў 2-3 змены, падзел класаў на дзве або тры групы для заняткаў па замежных мовах, фізікультуры і г.д.

Пры рабоце з праграмай магчыма выкарыстанне трох метадаў планавання раскладу. Гэта: ручны падбор раскладу, заснаваны на вопыце і інтуіцыі; аўтаматы-

цыялізацыю вучэбных груп, даючы магчымасць мець некалькі вучэбных планаў.

Ёсць магчымасць фарміраваць заняткі лекцыянага і змешанага тыпу, калі ў адной аўдыторыі адзін або некалькі настаўнікаў праводзяць заняткі з некалькімі групамі або падгрупамі.

Праграма мае рэжым аўтаматычнай расставоўкі ўрокаў, які дае магчымасць хутка атрымаць першапачатковы варыянт раскладу. Ён потым можа быць дапрацаваны ў ручным рэжыме. Гнуткае спалучэнне аўтаматычнай і ручной расставоўкі ўрокаў дазваляе ў кароткі тэрмін атрымліваць добрыя вынікі ў самых складаных сітуацыях.

На друг выводзяцца індывідуальныя расклады настаўнікаў і вучэбных груп, загружа кожнага кабінета, зводны расклад настаўнікаў, вучэбны план і размеркаванне нагрукі настаўнікаў.

Колькасць настаўнікаў, вучэбных груп, кабінетаў, вучэбных дысцыплін і да т.п. абмяжоўваецца толькі магчымасцямі вашага ПК і часам, які вы можаце прысвяціць гэтай справе.

Праграма арганізуе і падтрымлівае архіў, у якім могуць захоўвацца як гатовыя расклады, так і варыянты апрабавання гігучай задачай.

"Хранограф" ААТ "Хранобус" (Масква), дома-версія: <http://www.chronobus.ru/demo/demo2.exe>.

Праграма забяспечвае планаванне раскладу рознай структуры: як перыядычныя — з перыядамі адзін або некалькі тыдняў, так і аднаразовае — па задзежных датах, напрыклад, расклад кансультацый і экзаменаў. Падтрымліваюцца стандартныя 5-, 6- і 7-дзённая тыдні, так і любыя нестандартныя варыянты.

Праграма забяспечвае планаванне раскладу ўрокаў у звычайных школах і школах з паглыбленым вучэннем замежных моў. Прадугледжаны ўлік пажаданняў настаўнікаў, планаванне працы ў 2-3 змены, падзел класаў на дзве або тры групы для заняткаў па замежных мовах, фізікультуры і г.д.

Пры рабоце з праграмай магчыма выкарыстанне трох метадаў планавання раскладу. Гэта: ручны падбор раскладу, заснаваны на вопыце і інтуіцыі; аўтаматы-

агульнай сярэдняй адукацыі (школы, ліцэі, гімназіі, ВУК і г.д.).

Складанне раскладу пры дапамозе "Хранографа" адбываецца ў наступнай паслядоўнасці: увод агульных інфармацый пра школу, карэкціроўка вучэбнага плана, увод агульных звестак аб выкладчыках, размеркаванне іх тыднёвых нагрук на класы.

Пра кожнага выкладчыка школы ўводзіцца наступныя даныя: прадметы, якія ён выдзі, класнае кіраванне (калі ёсць), сумасхільнасць, зменнасць, абавязковыя і пажаданыя вольныя дні і гадзіны, а таксама нумар замацаванага кабінета і яго папярэдняя занятасць. У далейшым выкладчык пад "замацаваннем" кабінета маецца на ўвазе толькі прадметная або асабістая перавага выкладчыка.

Потым адбываецца планаванне раскладу і размеркаванне кабінетаў.

Складанне раскладу ўсіх выкладчыкаў па кожным класе (уключаючы ўсе групы) ажыццяўляецца пры дапамозе як "ручнага", так і аўтаматычнага рэжымна. Інтэрактыўныя алгарытмы аўтаматычнага складання раскладу працуюць у пастаянным дыялогу чалавека і камп'ютэра і бярэ на сябе выкананне максімальна магчымай колькасці руцінай працы па расставоўцы ўрокаў у сетцы гадзін.

Ва ўсіх выпадках, калі, "на думку" праграмы, яна не можа прыняць адназначнае рашэнне, аўтамат прапонуе чалавеку прыняць рэшэнне самастойна.

Ва ўжо гатовым раскладзе робіцца расставоўка кабінетаў у двух рэжымнах: выкладчыкі і ўрок.

Рэжым "ўроку" прымяняецца для прызначэння кабінета канкрэтнаму выкладчыку на канкрэтны ўрок. Рэжым "выклад-

чык" прымяняецца для прызначэння кабінета канкрэтнаму выкладчыку на ўвесь дзень.

Практыка работы вопытных вучаў паказвае, што працэс складання раскладу займае ад 5 да 7 дзён і прыкладна 1-2 тыдні траціцца на яго даводу. Пры дапамозе праграмы "Хранограф" гэты час скарачаецца да 1-2 і 3-4 дзён адпаведна. Пры гэтым аптымізацыя загружанасці вучняў і выкладчыкаў, практычна здымаюцца спрыяныя і канфліктныя сітуацыі, вызваляючы час вучаў для вырашэння іншых задач па арганізацыі і кіраванні вучэбным працэсам.

Для работы з гэтымі праграмамі не трэба асаблівага ведання камп'ютэра і суперсучасных машын. Усе яны забяспечаны эфектыўнай сістэмай падказак, для эксплуатацыі дастаткова мець Pentium або нават 486 і 16-32 Mb памяці, для праграмы "Хранограф" абавязковы CD-ROM.

У мінулым годзе ў Віцебску створана ініцыятыўная група "За інфарматызацыю школы". Цілер мы збіраем інфармацыю аб усіх праграмных прадуктах, распаўсюджаных на постсавецкай прасторы, якія маглі б якасна змяніць кіраванне вучэбным працэсам на аснове прымянення новых інфармацыйных тэхналогій, і вырашам з аўтарамі пытанні ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва ў сферы рэалізацыі на беларускім рынку.

У прыватнасці гэта датычыцца і вышэйзгаданых праграм складання раскладу ў навучальных устаноў розных тыпаў.

Калі ў вас, паважаныя чытачы, узніклі пытанні, калі вы не маеце выхду ў Internet, але хочаце атрымаць дома-версію праграм і дэма-версію іх іцны, а таксама пра ўмовы набывання, пішыце на адрас: 210038, Віцебск-38, абавіраючы скрынку 46, "За інфарматызацыю школы" (калі ласка, пачаўшыце ў пісьмо канверт са зваротным адрасам) або на электронны адрас: infoschool@tut.by, infoschool@mail.ru.

Сяргей КУРДІН, выкладчык Віцебскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя П.М.Маішэрава.

Перыёдыка

"Народная асвета"

"Павышэнне якасці адукацыі, ліквідацыя навукальнай перагружкі вучняў, актывізацыя спалучэнне фундаментальнасці і практычнай накіраванасці навучання, шэраг іншых функцый дзяржаўнага "Адукацыйнага стандарту агульнай сярэдняй адукацыі" падрыхтоўцы сярэдняга падыходу да забеспячэння гэтых функцый як у працэсе арганізацыі навучання і выхавання вучнёўскай моладзі, так і на ўсіх узроўнях кіравання школай", — разважае намеснік начальніка аддзела агульнай сярэдняй адукацыі ўпраўлення адукацыі Гродзенскага абласнога аддзела А.Д.Гарачына ў сваім артыкуле "Забяспячэнне дзяржаўнага адукацыйнага стандарту", якім адкрываецца ліпеніскі нумар часопіса.

Пад рубрыкай "Філасофія — практыка" надрукаваны артыкулы навуковага супрацоўніка лабараторыі філасофіі адукацыі Нацыянальнага інстытута адукацыі С.М.Астраўмавай "Свабодна выбар у умовах школьнага навучання", загадчыка кафедры гісторыі філасофіі і культуры Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта У.Ф.Мартынава "Мастацтва эпохі асветы", прафесара кафедры філасофіі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта інфарматыкі і радыёэлектронікі, доктара палітычных навук Л.І.Землячкова і намесніка дырэктара Дзяржаўскай санітарнай школы-інтэрната Асіповіцкага раёна М.С.Сінкевіча "Адукацыя і рэлігія".

Артыкул начальніка аддзела Гродзенскага абласнога інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кіруючых работнікаў і спецыялістаў адукацыі Г.В.Гуткоўскай "Новыя навуковыя тэхналогіі — у навукавым працэсе" змяшчаюць пад рубрыкай "Лёс эксперымента". Рубрыка "Праграмы і падручнікі XXI стагоддзя" прадстаўляе артыкулы галоўнага эксперта аддзела праблем кіравання рэформай агульнаадукацыйнай

сярэдняй школы Нацыянальнага інстытута адукацыі А.В.Канаўніча "Аб змесце фізічнай адукацыі ва ўмовах рэформавання агульнаадукацыйнай школы", галоўнага эксперта названага аддзела гэтага ж інстытута І.А.Аўгустынічова "Праблемы ўкаранення "Тэхналогіі" ў школы Беларусі" і настаўніка мінскай сярэдняй школы № 219 В.М.Шынарава "Фізіка. 8 клас".

Заканчэнне публікацыі псіхалагічнай з Мінска Я.С.Рапаўскага "Фарміраванне навукова-пазнавальнай дзейнасці школьнікаў" змяшчае пад рубрыкай "Сацыяльна-псіхалагічная служба".

Пад рубрыкай "Метадычныя лабараторыі" змяшчаюць шэраг артыкулаў і метадычных распрацовак педагогаў-практыкаў і вучоных-педагогаў у дапамогу настаўнікам рускай мовы і літаратуры, фізікі, хіміі і іншых школьных дысцыплін. Праблема рынчавых адносінаў адукацыі прысвечаны артыкулы адукацыйнага супрацоўніка Нацыянальнага інстытута адукацыі, кандыдата эканамічных навук М.П.Трышчын, малодшых навуковых супрацоўнікаў, выкладчыкаў спецыяльных эканамічных дысцыплін сярэдняй школы № 45 Мінска Л.С.Кавальчук і Т.М.Жоглы "Эканамічная падрыхтоўка школьнікаў".

Артыкул кансультацыйна-Понтральнага Савета грамадскага аб'яднання "Беларуская рэспубліканская піянерская арганізацыя" М.А.Бабічы "Самарэалізацыя падлеткаў у п

